Valiokunnan mietintö SiVM 7/2019 vp─ HE 34/2019 vp

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta (HE 34/2019 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitusneuvos Anne-Marie Brisson, opetus- ja kulttuuriministeriö
- ylitarkastaja Sanna Koulu, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
- opetusneuvos, yksikön päällikkö Marjo Rissanen, Opetushallitus
- kehittämispäällikkö Jarkko Lahtinen, Suomen Kuntaliitto
- erityisasiantuntija Kaisu Muuronen, Lastensuojelun Keskusliitto
- erityisasiantuntija Kirsi Sutton, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- erityisasiantuntija Marjo Katajisto, Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
- toiminnanjohtaja Ulla Siimes, Suomen Vanhempainliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto VOL

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi varhaiskasvatuslakia ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua lakia. Varhaiskasvatuslain muutoksella lapselle palautettaisiin subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn. Yksityisen hoidon tukena maksettaisiin korkeampaa tukea, kun lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen kokoaikaisesti. Varhaiskasvatusta järjestettäisiin edelleen osa-aikaisena tai alennettua

yksityisen hoidon tukea maksettaisiin, kun lapsi osallistuu esiopetuksen tai perusopetuksen lisäksi järjestettävään varhaiskasvatukseen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2020.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Valiokunta kannattaa hallituksen esitystä palauttaa lapsen subjektiivinen oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Muutosehdotus koskee paitsi osallistumisoikeutta varhaiskasvatukseen myös sen vaihtoehtona olevaa yksityisen hoidon tukea ja edellyttää sekä varhaiskasvatuslain (540/2018) että kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) muuttamista edellä mainituilta osin vastaamaan ennen lasten varhaiskasvatusoikeuden rajoittamista olleita säännöksiä.

Muutosehdotuksen tarkoituksena on, että lapsen osallistumisoikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen ei jatkossa riipu lapsen vanhempien tai muiden huoltajien työ- ja elämäntilanteesta, lapsen tai hänen perheensä tuen tarpeesta taikka lapsen asuinkunnasta. Valiokunta katsoo, että ehdotettu uudistus parantaa alle kouluikäisten lasten yhdenvertaista kohtelua ja on siten erittäin tarpeellinen. Kokopäiväisen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on lasten oikeuksien täytäntöönpanoa edistävä toimi.

Esityksen mukaan vuoden 2020 valtionosuuksiin lisätään 7,1 miljoonaa euroa sekä vuodesta 2021 alkaen 17 miljoonaa euroa. Kustannukset katetaan täysimääräisellä valtionosuudella, koska esityksellä laajennetaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisen mukaan eri tahot ovat laskelmissaan päätyneet samansuuntaisiin lukemiin. On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että ehdotetun muutoksen vaikutukset eri kuntiin voivat olla erilaiset riippuen siitä, onko kunnassa rajoitettu varhaiskasvatusoikeutta vai ei. Valiokunta korostaa muutoksesta ja sen aikataulusta aiheutuvien kustannusvaikutusten seuraamista.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Rajatun varhaiskasvatusoikeuden taloudelliset vaikutukset

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan jokaisella lapsella on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa. Sitä laajempaan varhaiskasvatukseen lapsella on oikeus hänen vanhempiensa työssäkäynnin, yrittäjyyden tai opiskelun vuoksi taikka lapsen yksilöllisten tarpeiden tai hänen perheensä olosuhteiden takia.

Kuntien mahdollisuus rajata varhaiskasvatusoikeus edellä kuvatulla tavalla tuli voimaan 1.8.2016. Muutosta perusteltiin sillä, että varhaiskasvatusoikeuden turvaaminen 20 tunnilla/viikko jokaiselle lapselle ja perheelle on riittävä ottaen huomioon talouden realiteetit. Vuosittaisia valtionosuusjärjestelmän mukaisia kokonaissäästöjä rajauksesta arvioitiin syntyvän 10 800 lapsen varhaiskasvatusoikeuden muutoksesta johtuen noin 62 miljoonaa euroa vuodesta 2017 alkaen. Yksityisen hoidon tuen osalta säästöksi arvioitiin vuodesta 2017 alkaen 0,998 miljoonaa euroa. (HE 80/2015 vp, s. 21, 25 ja 28.)

Varhaiskasvatusoikeuden rajoittamisella ei saavutettu ennakkoon arvioituja vaikutuksia. Yksi keskeinen tähän vaikuttava tekijä on se, että läheskään kaikki kunnat eivät rajannet varhaiskasvatusoikeutta lain mahdollistamalla tavalla, vaan säilyttivät oikeuden sellaisena kuin se ennen lain muutosta oli. Hallituksen esityksen (s. 9) mukaan asiaa koskevaan kyselyyn vastanneesta 250:stä Manner-Suomen kunnasta 135 kuntaa on päättänyt rajata lasten varhaiskasvatusoikeuden 20 tuntiin vuonna 2019. Varhaiskasvatusoikeuden rajaus on koskenut noin 5 500:aa lasta.

Varhaiskasvatusoikeuden rajausta koskevien kustannusvaikutusten jälkikäteistä arvioimista vaikeuttavat toimintaympäristössä vaikuttavat muut tekijät, kuten esimerkiksi lapsilukumäärien ja ryhmäkokojen suhdelukujen muutokset. Henkilöstökustannusten määrä on yksi merkittävimmistä tekijöistä. Hallituksen esityksessä (s. 13) todetaan opetus- ja kulttuuriministeriön tekemään selvitykseen viitaten, että "kustannukset ovat voineet pienentyä keskimäärin 27 prosenttia siitä, mitä alun pitäen arvioitiin henkilöstökustannusten alenevan" ja oletuksena on, että muutkin kustannukset ovat pienentyneet samassa suhteessa.

Varhaiskasvatusoikeuden rajoittaminen on varhaiskasvatuksen työntekijöiden antamien vastausten mukaan lisännyt mm. hallinnollisen työn määrää, työn kuormittavuutta ja lapsiryhmässä tehtävän työn haasteellisuutta. (Puroila & Kinnunen 2017: ; Selvitys varhaiskasvatuksen lainsäädännön muutosten vaikutuksista; Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 78/2017; jäljempänä VakaVai-selvitys, s. 79—80.)

Hallituksen esityksellä palauttaa oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen vähennetään kuntien hallinnollista taakkaa ja siitä aiheutuvia kustannuksia mm. lapsen päivähoito-oikeuden selvittämisessä, ml. perheiden elämäntilanteiden muutokset. Esitys helpottaa myös yksityisen hoidon tuen toimeenpanoa Kelassa ja vähentää siitä aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia. Muutos yksinkertaistaa ja nopeuttaa yksityisen hoidon tuen sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisän toimeenpanoa, kun yksityisen hoidon tukea ei tarvitse myöntää ja tarkistaa lapsen huoltajien työ- tai opiskelutilanteen mukaisesti.

Valiokunta katsoo, että varhaiskasvatusoikeuden rajaamisesta ei ole osoitettu saavutetun ennakkoon arvioituja kustannussäästöjä, ja rajaus on ollut ongelmallinen myös erityisesti lasten ja lapsiperheiden kannalta.

Lapsivaikutukset ja lasten yhdenvertaisuus

VakaVai-selvityksessä todetaan selvityksen antavan viitteitä siitä, että vuoden 2016 lainsäädännön muutoksilla on ollut negatiivisia lapsivaikutuksia. Erityisesti päiväkotien lapsiryhmien tilanne näyttää tutkimustulosten valossa haasteelliselta. Päiväkotiryhmien kokoonpanoihin on tullut

lisää moninaisuutta osa-aikaisten ja osapäiväisten lasten sekä laajennetun varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevien lasten lisääntymisen myötä. Lisäksi lasten määrä ryhmissä on kasvanut osassa kuntia. Lasten näkökulmasta sosiaalisten suhteiden määrä on noussut suurissa ja vaihtuvissa ryhmissä kohtuuttomaksi. Myös työntekijät arvioivat mahdollisuuksiensa lasten yksilölliseen kohtaamiseen kavenneen. Työntekijöiden keskuudessa on huolta erityisesti kaikkein pienimmistä lapsista, erityistä tukea tarvitsevista lapsista sekä suomen kielen oppimiseen tukea tarvitsevista lapsista. (VakaVai-selvitys, s. 148.)

Kuntien varhaiskasvatusjohtajat arvioivat varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen lapsivaikutukset positiivisemmiksi kuin yksityisten päiväkotien johtajat ja työntekijät. Suurimmillaan erot olivat arvioissa varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen vaikutuksista lasten hyvinvointiin. Kuntien varhaiskasvatusjohtajista 28,1 prosenttia arvioi lasten hyvinvoinnin lisääntyneen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen seurauksena, vastaavat luvut olivat yksityisten päiväkotien johtajien osalta 17,1 prosenttia ja työntekijöiden osalta 12,0 prosenttia. (VakaVai-selvitys, s. 80—81.)

Lasten vanhempien lapsivaikutuksia koskevissa arvioissa keskeisimmiksi varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen vaikutuksiksi tulivat esille lasten tasavertaisuuden heikkeneminen suhteessa muihin lapsiin, lasten vertaissuhteiden pysyvyyden vähentyminen, negatiiviset vaikutukset lasten kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle sekä aikuisten ja lasten välisten suhteiden pysyvyyden vähentyminen sekä lasten hyvinvoinnin heikentyminen. Vanhempien arviot subjektiivisen oikeuden rajaamisen lapsivaikutuksista olivat hyvin kriittiset. (VakaVai-selvitys, s. 81.)

Valiokunta pitää hallituksen esittämää varhaiskasvatusoikeuden palauttamista lapsen oikeuksien täytäntöönpanoa edistävänä toimenpiteenä ja asiantuntijakuulemisessa esille tulleeseen viitaten kiinnittää erityistä huomiota lasten yhdenvertaisen aseman turvaamiseen. Varhaiskasvatusoikeuden rajaamista koskevan kritiikin kärki on ollut nimenomaan rajoituksesta aiheutuva lasten eriarvoisuuden lisääntyminen, ja hallituksen esityksen tarkoituksena on korjata se.

Asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille haavoittuvassa asemassa olevien lasten varhaiskasvatuksen epäselvä tilanne. Varhaiskasvatuslaissa säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää varhaiskasvatusta kiireellisessä tapauksessa tai olosuhteiden niin vaatiessa myös muulle kunnassa oleskelevalle lapselle kuin kunnan asukkaalle (6 §:n 3 mom.). Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä em. säännöstä ei ehdoteta muutettavaksi, mutta valiokunta saamaansa asiantuntijalausuntoon viitaten kiinnittää huomiota säännöksen tulkinnanvaraisuuteen esimerkiksi alle kouluikäisten turvapaikanhakijalasten varhaiskasvatusoikeuden kannalta. Valiokunta painottaa lasten keskinäisen yhdenvertaisuuden toteutumista ja sitä, että valtioneuvosto selvittää ja selkeyttää em. säännöksen soveltamisen ja sen mahdolliset tulkintaongelmat sekä tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin varhaiskasvatusoikeuden turvaamiseksi yhdenvertaisesti kaikille lapsille. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa. ***(Valiokunnan lausumaehdotus 1)***

Lasten vuorohoito

Lausuntokierroksella olleessa hallituksen esityksen luonnoksessa (12 §) lapsen oikeus varhaiskasvatukseen perustui lapsen ja vanhemman tai muun huoltajan määrittämään tarpeeseen. Tämä poistettiin pykäläehdotuksesta lausuntopalautteen jälkeen, koska sanamuotoa pidettiin vaikeasti

tulkittavana ja sen katsottiin vaikeuttavan rajanvetoa varhaiskasvatuslain 13 §:n mukaiseen vuorohoitoon.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan esityksen tarkoituksena on palauttaa subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen ja sen vuoksi pidetään riittävänä, että pykälän sanamuoto vastaa ennen rajausta voimassa ollutta säännöstä. Tämän vuoksi vuorohoitoa koskevaa säännöstä ei ehdoteta muutettavan, eli vuorohoitoa järjestetään jatkossakin lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi. Subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen tarkoittaa varhaiskasvatukselle varattua aikaa pääsääntöisesti päiväkotien ns. normaaliaikojen puitteissa. Hallituksen esityksen mukaan käytännössä maksimimäärä varhaiskasvatusta päivässä on varhaiskasvatuslain 9 §:n mukaisesti enintään kymmenen tuntia.

Valiokunta pitää hallituksen esityksessä todettua ratkaisua sinänsä perusteltuna, koska esityksen tarkoituksena on palauttaa lapsen subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus siihen laajuuteen kuin se oli ennen oikeuden rajaamista, mutta kiinnittää huomiota lasten vuorohoitoa koskevan sääntelyn tulkinnanvaraisuuteen. Voimassa olevaa varhaiskasvatuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 40/2018 vp, s. 71) mukaan "vuorohoitoa koskevalla tarkennuksella edesautetaan lain yhtäläistä noudattamista asuinpaikasta riippumatta ja näin edistetään lapsen pääsyä turvalliseen ja kehittävään varhaiskasvatukseen iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arkipyhinä silloin, kun lapsi tarvitsee sitä huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi". Lisäksi em. hallituksen esityksessä todetaan (s. 84): "kuten nykyisinkin, varhaiskasvatusta voitaisiin erityisten olosuhteiden niin vaatiessa antaa myös oppivelvollisuusikäiselle lapselle. Tällainen erityinen syy voi olla pienten koululaisten hoidon tarve, jos kunnassa ei esimerkiksi järjestetä perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa, taikka hoidon tarve johtuu lapsen huoltajan epäsäännöllisistä työajoista. Etenkin yksinhuoltajien kohdalla voi syntyä tilanteita, joissa lapsen hoito on tarkoituksenmukaisinta järjestää varhaiskasvatuspalveluja käyttäen. Järjestäminen on viime kädessä kunnan harkinnassa. Ratkaisevaa harkinnassa tulisi olla lapsen etu ja se, mitä muita palveluja kunnassa on käytettävissä lasten hoidon järjestämiseksi."

Asiantuntijakuulemiseen viitaten valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lasten vuorohoidon toteutumisesta valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein, erityisesti pieniä koululaisia koskien, ei ole varmuutta. Vuorohoitoa koskevan sääntelyn epäselvyys ja puutteellisuus tuodaan esille myös VakaVai-selvityksen johtopäätöksiä koskevassa osiossa (s. 147). Valiokunta painottaa, että vuorohoidon yhdenvertainen saatavuus sen tarpeessa oleville lapsille tulee varmistaa, ja ehdottaa, että varhaiskasvatusikäisten ja pienten koululaisten vuorohoidon toteutumista ja tarvetta selvitetään. Tutkittuun tietoon perustuvan lapsivaikutusten arvioinnin pohjalta tulee tarvittaessa tarkentaa vuorohoitoa koskevia säännöksiä. Tämä auttaisi varmistamaan, että oikeus varhaiskasvatukseen toteutuu yhdenvertaisesti koko maan tasolla ja että nyt käsillä oleva lakimuutos lapsen subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatukseen saavuttaa tavoitteensa. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa. ***(Valiokunnan lausumaehdotus 2)***

Työrauha varhaiskasvatukselle sekä sen kehittämiselle

Valiokunta pitää tärkeänä huolehtia siitä, että varhaiskasvatuspalveluja järjestetään lapsen ja perheiden tarpeita tukien ja että varhaiskasvatuksen pedagoginen tehtävä toteutuu kaikissa varhaiskasvatuksen toiminnoissa. Varhaiskasvatuksen palveluohjausta tulee edelleen kehittää ja lasten

vanhemmille tulee tarjota tietoa kunnassa tarjolla olevista erilaisista varhaiskasvatuspalveluista sekä varhaiskasvatuksen merkityksestä ja tavoitteista.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esitys on myönteinen uudistus osana varhaiskasvatuksen kehittämistyötä, jota on tehty viimeisten vuosien aikana järjestelmällisesti, ja pitää hyvistä uudistuksista huolimatta tärkeänä huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksen toimijoille annetaan työrauha lapsia ja lapsiperheitä varten tehtävän työn toteuttamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla. Myös tulevissa uudistuksissa — esimerkiksi suhdeluvun palauttaminen, maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu ja kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu — tulee varmistaa niiden hallittu toimeenpano.

Varhaiskasvatuksen onnistuminen ja vaikuttavuus edellyttävät huomion kiinnittämistä toiminnan laatuun, jossa hyvän johtamisen sekä osaavan ja motivoituneen henkilöstön merkitys on keskeinen. On tärkeää varmistaa jo työssä olevien varhaiskasvatuksen ammattilaisten työssä jaksaminen ja ammatillisen osaamisen kehittyminen sekä uusien ammattilaisten riittävän saamisen turvaavan koulutuksen, mm. muunto- ja täydennyskoulutuksen, määrä ja laatu.

Lopuksi

Valiokunta katsoo, että suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatukseen osallistuminen on lapsen oikeus ja että laadukkaasti toteutettuna varhaiskasvatus on hyvä alku jatkuvan oppimisen polulle ja yhteiskunnan jäsenyyteen kasvamiselle. Varhaiskasvatus on keskeinen osa Suomen kasvatus- ja koulutusjärjestelmää, jolla luodaan osaamiseen perustuvan yhteiskuntamme tulevaisuutta. Sen merkityksellisyys ja positiivinen kustannusvaikutus korostuvat erityisesti lapsilla, joiden lähtökohdat oppimiselle ovat haasteellisia. Varhaiskasvatuksella on useiden sekä kansallisten että kansainvälisten tutkimusten perusteella merkittävä myönteinen vaikutus lapsen kehitykselle ja oppimiselle, sillä varhaiskasvatukseen liittyvät ratkaisut vaikuttavat oppimisen edellytyksiin kauaskantoisesti. Valiokunta painottaa, että varhaiskasvatuksen järjestämisessä tulee toteutua lapsen etu.

Valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena myös siksi, että kokoaikaisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamisella on positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia laajemminkin.

Varhaiskasvatuksessa voidaan tukea myös vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Tämän lisäksi tarvitaan myös muita toimenpiteitä, jotta osallistumisaste varhaiskasvatukseen nousee. Kun palvelu on universaali ja perheen tilanteesta riippumaton, ovat kaikki perheet varmemmin matalan kynnyksen tuen piirissä. Tämä parantaa mahdollisuuksia huomata lapsen ja perheen tuen tarve sekä kohdentaa tukitoimia riittävän varhain.

Varhaiskasvatusoikeuden laajennus helpottaa vanhempien työllistymistä, koska myös lyhytaikaisia työsuhteita on helpompi vastaanottaa. Kun lapsella on kokoaikainen oikeus osallistua varhaiskasvatukseen, hänelle ei aiheudu muutoksia esimerkiksi päiväkotiryhmän suhteen, vaikka vanhempi olisi välillä työtön.

Esitys tukee naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, kun molemmilla vanhemmilla on yhtäläinen mahdollisuus tehdä töitä, toimia yrittäjänä tai opiskella. Asiantuntijalausunnon mukaan varhais-

kasvatusoikeuden rajaus ja vaatimus laajemman varhaiskasvatusajan osoittamisesta on hankaloittanut erityisesti äitien kohdalla työn ja perheen yhteensovittamista, koska valinta ansiotyön ja lastenhoidon välillä on selvitysten mukaan edelleen ennen kaikkea äitien valinta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 34/2019 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy kaksi lausumaa. ***(Valiokunnan lausumaehdotukset)***

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää ja selkeyttää kuluvan vaalikauden aikana varhaiskasvatuslain 6 §:n 3 momentin tarkoittamien lasten, esimerkiksi turvapaikanhakijalasten, varhaiskasvatusoikeuden yhdenvertaisen turvaamisen sekä ryhtyy selvityksen perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin.*

2. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää kuluvan vaalikauden aikana varhaiskasvatusikäisten ja pienten koululaisten vuorohoidon tarpeen ja toteutumisen sekä ryhtyy selvityksen tulosten perusteella tarvittaviin toimiin lainsäädännön muuttamiseksi vuorohoidon palvelun varmistamiseksi.*

Helsingissä 28.11.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Paula Risikko kok
jäsen Sanna Antikainen ps
jäsen Jukka Gustafsson sd (osittain)
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Pasi Kivisaari kesk (osittain)
jäsen Sari Multala kok
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Sofia Vikman kok (osittain)
varajäsen Saara Hyrkkö vihr
varajäsen Juha Mäenpää ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen

VASTALAUSE

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi varhaiskasvatuslakia ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua lakia. Varhaiskasvatuslain muutoksella lapselle palautettaisiin subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn. Yksityisen hoidon tukena maksettaisiin korkeampaa tukea, kun lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen kokoaikaisesti. Varhaiskasvatusta järjestettäisiin edelleen osa-aikaisena tai alennettua yksityisen hoidon tukea maksettaisiin, kun lapsi osallistuu esiopetuksen tai perusopetuksen lisäksi järjestettävään varhaiskasvatukseen.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää tärkeänä tavoitteita lasten hyvinvoinnin lisäämisestä sekä laadukkaasta varhaiskasvatuksesta. Keskeisinä keinoina tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää pitää ryhmäkoot riittävän pieninä sekä turvata erityistä tukea tarvitsevien lasten tarpeet. Varhaiskasvatuksen riittävällä resursoinnilla on vaikutusta sekä lasten että lasten parissa työskentelevien ammattilaisten hyvinvointiin, samoin lastentarhassa oppimiseen ja viihtyvyyteen. Lisäksi perussuomalaiset katsoo, että laadukas varhaiskasvatus tarjoaa parhaat edellytykset tuleville peruskouluopinnoille. Varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyötä onkin syytä lisätä jatkossa.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää tärkeänä, että tosiasiallinen mahdollisuus hoitaa pieniä lapsia myös kotona säilyy. Koti on useimmissa tapauksissa lapsen kannalta paras ja viihtyisin ympäristö, joka luo turvaa etenkin lapsen ensimmäisille kasvuvuosille, joilla on iso merkitys lapsen kehityksen kannalta.

Valiokunnan mietinnössä esitetään ajatus siitä, että lasten yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta suomalaisten verovaroillaan kustantama varhaiskasvatus tulisi ulottaa kaikkiin kunnassa "oleskeleviin" lapsiin, riippumatta siitä, ovatko he kunnan asukkaita tai kenties edes laillisesti maassa. Perussuomalaiset katsoo, että suomalaisen yhteiskunnan palvelut kuuluvat suomalaisille sekä Suomessa laillisesti oleskeleville ulkomaalaisille, jotka osallistuvat palveluiden rahoitukseen maksamalla veroja. Sen sijaan palveluja ei tule laajentaa koskemaan sellaisia ryhmiä tai henkilöitä, joilla ei ole laillista oikeutta maassa oleskeluun. Ei ole perusteltua, että esimerkiksi laittomasti maassa oleskelevat henkilöt voisivat edellyttää suomalaisen yhteiskunnan tarjoavan heidän lapsilleen varhaiskasvatuspalveluita, vaan kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen ainoan tarjolla olevan palvelun tulisi olla maasta poistaminen viipymättä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muuten valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi perustelutekstin sivulla 4 oleva kappale 5 poistetaan ja

että valiokunnan esittämä sivun 4 kappaletta 5 koskeva lausumaehdotus 1. poistetaan.

Valiokunnan mietintö SiVM 7/2019 vp
Vastalause

Helsingissä 28.11.2019

Kaisa Juuso ps
Sanna Antikainen ps
Juha Mäenpää ps